Nacionalinė M.Mažvydo

MŪSŲ PASTOGĖ

XLIV Metai Australian Lithuanian Weekly Registered by Australia Post publication No NBH 0698 Kaina - Price $1 1.3.1993Nr.9(2312)

LIETUVOS SAVAITĖS APŽVALGA

A. BRAZAUSKAS – LIETUVOS PREZIDENTAS

Rašant šias eilutes, jau plačiai žinoma, kad A. Brazauskas laimėjo rinkimus į Lietuvos prezidentus. Nors jis dar nėra prisiekęs kaip prezidentas, tačiau reikia skaityti, kad Lietuvos prezidentu jau yra Algirdas Brazauskas. Užsienio laikraščiai tai įvertina, kaip laimėjimą didele persvara, "landslide". Arčiau pažiurėjus, vargu ar taip tikslu vertinti. Žinoma, rezultatai nėra netikėti. Žinant Lenkijos, Serbijos ir kitų Rytų Europos kraštų patirtį, buvo galima laukti, kad ir Lietuvoje kandidatas į prezidentus, gyvenęs daugel metų išeivijoje, nesurinks daugiau, kaip 40 procentų balsų. Panašiai ir įvyko. Jei yra kuo stebėtis, tai tik tuo, kad tiek daug lietuvių balsavo už išeivį St. Lozoraitį.

Kaip žinia, Lietuvoje yra apie 20 procentų nelietuvių tautybės gyventojų. Jie didele dauguma balsavo už A. Brazauską. Žinant rinkimų rezultatus, ir vertinant juos labai bendrais bruožais, galima taip apibendrinti: iš penkių balsavusių, vienas nelietuvis ir du lietuviai balsavo už A. Brazauską, gi kiti du lietuviai balsavo už St. Lozoraitį.

Kai kurių apylinkių rezultatai gana aiškiai rodo, kad Lietuvos piliečiai, nelaiką savęs lietuviais, didele dauguma balsavo už A. Brazauską. Štai Šalčininkų rajone už St. Lozoraitį balsavo tik 7 procentai balsavusių rinkėjų, gi Vilniaus rajone - 13 procentų, tuo tarpu Kaune - 55 procentai. O kaip balsavo užsienyje gyvenantys Lietuvos piliečiai?

"Lietuvos rytas" vasario 17 dienos laidoje teigia, kad "negalutiniais rezultatais 44 procentai rinkėjų užsienyje balsavo už A. Brazauską ir 53 procentai už St. Lozoraitį". Tai charakteringai klaidinga informacija. Prezidento rinkimų komisija jau vasario 15 - ąją pranešė visai kitokius rezultatus, pagal kuriuos užsienyje už St. Lozoraitį balsavo 5008, o už A. Brazauską 905 balsuotojai.

Australijoje gyveną užsiregistravę Lietuvos piliečiai, kaip ir paprastai, balsavo labai aktyviai ir nedelsdami. Jų balsai buvo suskaičiuoti rinkimų komisijos, susidedančios ir Vyto ir Ramos Genių, Felikso ir Marijos Borumų ir pirmininko Viktoro Martišiaus. Vasario 15 dieną konsulatas faksu pranešė prezidento rinkimų rezultatus rinkimų komisijai Vilniuje, būtent: 451 balsas už St. Lozoraitį ir 25 balsai už A. Brazauską. Kituose Vakarų kraštuose rezultatai panašus, pavz. Vokietijoje A. Brazauskas surinko 13 balsų, St. Lozoraitis - 427; JAV A. Brazauskas - 53, St. Lozoraitis 1803; Kanadoje A. Brazauskas - 14, St. Lozoraitis - 1006. Tiktai Rusijoje A. Brazauskas gavo daugiau balsų, negu St. Lozoraitis.

Jau minėtoje vasario 17 - sios laidoje "Lietuvos rytas" aprašo, kad kandidatas į prezidentus St. Lozoraitis esą sakęs taip (cituojame): Pradėjus aiškėti rinkimų rezultatams, ambasadonius pasakė, kad A. Brazauskui pergalę lėmė tamsus kaimas, kuriame neveikia net radijas, o televizija rodo tik dvi valandas per dieną - dažniausiai Maskvos programą... Lietuvos kaime... yra kontrolės punktai, ten žmonės įspėjami ir pagrąsinami. Rinkimus laimėti, St. Lozoraičio nuomone, sutrukdė laiko stoka ir A. Brazausko - kaip saviškio - įvaizdis).

St. Lozoraitis užsiminė, kad nesusilaukė didelės pagalbos iš jį rėmusių partijų ir judėjimų, o komiteto jo kandidaturai remti vadovo A. Abišalos per visą rinkimų kampaniją net nematė. St. Lozoraitis pasiruošęs ir toliau dirbti ambasadoriumi JAV, tačiau pasakė nemesiąs politinės veikios, nes "beveik 40 procentų šviesios tautos dalies ir intelektualų parama įpareigoja".

St. Lozoraitis pabrėžė A. Brazausko programoje nematąs jokių reformų, idėjų. Jo nuomone, ekonomika bus reformuojama tik kosmetiniais pagrindais - spausdinant beverčius pinigus ir keičiant kai kuriuos įstatymus... Aš matau pasaulį, kuris uždaro priešais Lietuvą duris. Išvažiuoju palikdamas ją nualintą, stagnacijoj ir nežinioj", - pasakė St. Lozoraitis. (citatos pabaiga).

Taip spalvingai pristato rinkimų rezultatus "Lietuvos rytas", kuris visada giriasi savo "nepriklausomos spaudos" įvaizdžiu, dažnai kritikuodamas "Lietuvos aidą", kaip "dešiniųjų" laikraštį.

VASARIO 16-SIOS MINĖJIMAI

Ypatingas 75 - kių metų Lietuvos nepriklausomybės atstatymo jubiliejus švenčiamas įvairiose Australijos vietovėse. Paminėsiu čia dvejas vietoves ir jose įvykusius minėjimus. ALB Adelaidės apylinkės valdybos pirmininko J. Stačiuno kviestas, nuvykau Adelaidėn vasario 12 dieną. Tos dienos vakare, kaip Lietuvos Respublikos garbės konsulas, buvau pakviestas dalyvauti priėmime Pietų Australijos politiniams vadovams. Priėmime dalyvavo Pietų Australijos premjeras L.R.F. Arnold, Pietų Australijos valstijos ministras ir senas lietuvių bičiulis G. J. Crafter, Demokratų partijos federalinis vadas senatorius J. R. Coulter, opozicijos "botagas" senate senatorius R. Hill, senatorius B. C. Teague bei kiti reikšmingi svečiai.

Sekmadienį iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis Adelaidės lietuvių parapijos namuose. Po to Lietuvių namuose įvyko įspūdingas minėjimas su scenos vaizdeliu "Laisvės deklaracija", menine programa ir mano paskaita, gausiai dalyvaujant Adelaidės lietuviams.

Po to įvyko ALB Krašto valdybos posėdis ir vaišės P. Baltučių namuose. Aptartos įvairios aktualijos.

Šia proga padėka priklauso ponams M. ir J. Stačiūnams, kurie vaišingai priėmė mane į savo namus. Per p. J. Stačiuną Adelaidės apylinkės valdyba apmokėjo lėktuvo kelionės išlaidas, būtent 280 dolerių. Esant įsikurus komitetui Lietuvos diplomatinei tarnybai Australijoje remti, konsulatas aukų vajaus nedaro ir aukų neprašo, bet butų nemandagu nepadėkoti piniginiai parėmusiems konsulato darbą. Esant Adelaidėje, be jau minėto lėktuvo bilieto nupirkimo, Adelaidės lietuvių pensininkų klubas per p. Germaną paaukojo 100 dolerių, p. I. Bakšys irgi paaukojo 100 dolerių, o p. I. Taunius - 50 dolerių.

Pirmadienį grįžus į Canberrą, skaičiuojant balsus, dar rasta atsiųstų aukų konsulato išlaidoms padengti,

Nukelta į 2 psl.

·Šv. KAZIMIERAS·

V. K. JONYNAS — Šv. Kazimieras.

B. Žalys

Pakelės Kazimieras

Dievdirbis -
iš balto liepos medžio -
išdrožė Tave,
Šventasis Karalaiti,
paprastutį,
varganą
kaip ir jis pats,
bet tokį savą - -

... pastatė
žemdirbio sugrubę rankos
laukų tylaus
keliuko pakrašty,
kad Tu,
koplytstulpy rymodamas,
saugotum, gimtus laukus -
lietuvio visą turtą -
kad gintum javą
nuo ledų,
sausros
ir nuo rudies - -

Nuskaiavo lietus purpurą
nuo apsiausto karališko...
Kuklus ir pilkas
metų dešimtim
meldei Tu Viešpatį:
prašei palaimos rankoms
šalikelėj Tave pastačiusioms,
tikėjusioms,
kad Tu pas Amžių Tėvą
užtarsi jas
gimtuose laukuose
sau duoną besipelnančias - -

Toli, toli
bažnyčios Vilniaus spindi...
Karališkųjų Tavo rumų
neliko nė žymės - -
Gal ir koplytstulpį
suėdė laiko kirvarpos,
bet Tu -
lietuviškoj širdy išlikęs -
vis, ir vis už savo Lietuvą meldies.

ALGIRDO BRAZAUSKO KARJERA:
KELIAS TARP ISTORIJOS IŠRAUSTŲ DUOBIŲ

VYTAUTAS TININIS

Tęsinys iš praeito numerio.

A. Brazauskas buvo pirmasis okupuotos Lietuvos administracijos vadovas, tapęs tikruoju politiku. Galima prisiminti A. Sniečkų ir palyginti jo politinius sprendimus: tikrasis valstybės vadovas jis nebuvo ir valdymo fukcijų A. Sniečkus niekada nevykdė. Tuo tarpu A. Brazauskas, tapęs LKP CK I sekretoriumi, atsidurė visai kitose sąlygose. Tuo metu jį rėmė dauguma Lietuvos visuomenės, o Maskva atvirai nesikišo į Lietuvos reikalus, nors politinį spaudimą darė nuolatos.

1988 m. lapkričio mėn. A. Brazauskas dalyvavo Sąjūdžio I suvažiavime, ten kartu su V. Sakalausku ir V. Astrausku nutarė grąžinti tikintiems Vilniaus Arkikatedrą. Tačiau A. Brazauskas nenuėjo su Sąjūdžiu, o pasirinko vidurio kelią – stengėsi atstovauti ir Lietuvos, ir Maskvos interesams. Šios politikos dvilypumas turėjo ir teigiamų, ir neigiamų padarinių: pirma, toks "laviravimas" (tvirtos politinės pozicijos neturėjimas) švelnino ir atitolino SSSR reakcinių jėgų puolimą Lietuvoje, antra, už nuolaidas Maskvai nuo A. Brazausko ir LKP vis labiau tolo jį remiantys sluoksniai, didėjo konfrontacija su Sąjūdžiu.

A. Brazauskui, dalyvavusiam koiaborantinės vaidžios struktūrų (vyriausybės ir LKP CK) veikloje, komunistinės pažiuros bei įsitikinimas, kad be SSSR pagalbos Lietuva yra ekonomiškai bejėgė, trukdė but radikaliam, priimti ryžtingus sprendimus. Tai buvo visų paskutiniųjų LKP vadovų bruožas – nepasitarus su Maskva, nepriimti savarankiškų sprendimų. 1988 m. lapkričio mėn. 18 d. A. Brazausko ir jį remiančių komunistų pastangomis LTSR Aukščiausiosios Tarybos sesijoje buvo atmesta Sąjūdžio siūloma Konstitucijos pataisa dėl Lietuvos įstatymų viršenybės SSSR įstatymų atžvilgiu (tai buvo ką tik padarę estai). "Ką tai reiškia? Šį įstatymą prieš dvi dienas priėmė estai. Estams yra pasiūlyta sušaukti naują sesiją ir atšaukti įstatymą. Kam mums, Lietuvai, reikalingas vienadienis, kaip tas drugelis, įstatymas... Ir aš manyčiau, kad mes neturėtume klaidinti savo žmonių, savo liaudies, savo tautos", – kalbėjo A. Brazauskas. Nuo tada LKP ir Sąjūdžio keliai išsiskyrė iki 1989 m. pabaigos. Sąjudis tapo atvira politine opozicija LKP ir A. Brazauskui.

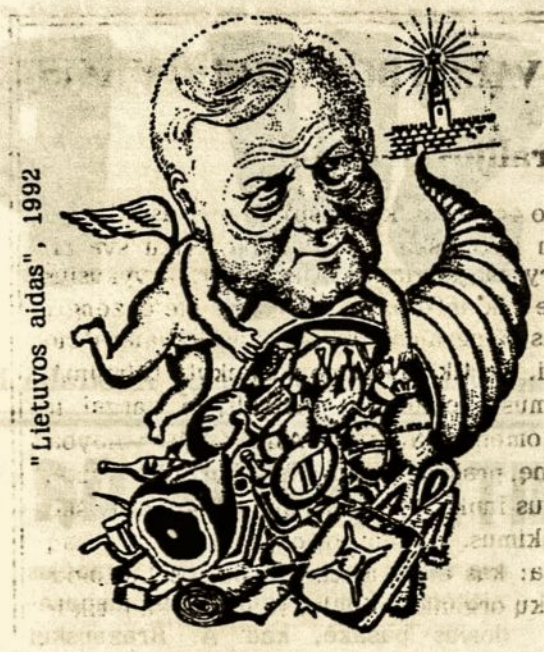

"Lietuvos aidas", 1992

Pabrėžtinas vienas svarbiausių A. Brazausko, kaip politiko, bruožų – iki 1991 m. pradžios jis buvo ne vadovaujantis, ne siulantis naujas idėjas lyderis, bet atstovaujantis visuomenės dalies arba tam tikrų žmonių grupių interesams. A. Brazausko veikloje sunkoka įžvelgt kokių nors visiškai savarankiškų politinių žingsnių ar sprendimų, kuriais buvo galima pakeisti įvykių eigą. "Vėliau galvodavau, o kas butų buvę, jei tuomet nebučiau išlaikęs, neamortizavęs santykių tarp Lietuvos žmonių, Sąjudžio vadovybės ir SSSR vadovybės aštrinimo. Kas butų įvykę, jei butume galvotrukčiais, nesidairydami lėkę tik į priekį ir į priekį?.. (...). Atsakyti už savo veiksmus labai sunku. Iš tikrųjų nedaug žmonių apie tą atsakomybę galvoja", – tarsi klausdamas savęs, tarsi teigdamas bandė pabrėžti savo vaidmenį A. Brazauskas. Tačiau kaip tada vertinti A. Brazausko eigesį 1989 m. žiemą ir pavasarį, kad galvas pakelė režimo siekiantys Lietuvos komunistai ortodoksai? A. Brazauskas jiems nepasipriešino. 1989 m. LKP CK vasario plenumas nubrėžė naują LKP politinį kursą, reikalaujantį atkurti komunistų partijos valdžią Lietuvoje ir nutraukti bet kokias kalbas apie Lietuvos nepriklausomybę. Pritaręs plenumo rezoliucijai, A. Brazauskas, gal to ir nenorėdamas, palaikė tuo metu vyraujančias antidemokratines bei Lietuvai ir lietuvių tautai priešiškas politines nuotaikas. Neparemęs demokratinių pažiurų komunistų, jis atitolino LKP skilimą ir dar labiau nuteikė visuomenę prieš LKP. Tai buvo A. Brazausko politinė klaida, nors, objektyviai vertinant, šis plenumas Lietuvai tapo naudingas: buvo atskirti "grudai nuo pelų" – komunistai ortodoksai parodė savo tikrąjį veidą.

Iš karto po plenumo per Lietuvos televiziją buvo uždrausta transliuoti ypač populiarias "Atgimimo bangos" ir kitas politines laidas. LKP CK ideologijos sekretorių liberalių pažiurų L. Šepetį pakeitė Maskvos statytinis V. Baltrunas. Iš LSSR prokuroro pareigų buvo atleistas L. Sabutis. 1989 m. vasario 23 d. A. Brazauskas laiške SSKP centro komitetui praše atleisti iš pareigų LSSR prokurorą L. Sabutį ir Respublikos prokuroru paskirti V. Barauską. "Dabartinis Respublikos prokuroras L. A. Sabutis negali eiti savo pareigų, nes nesugeba gerai organizuoti prokuraturos darbą, užtikrinant veikiančių įstatymų vieningą vykdymą ir neturi principinės pozicijos, vertinant Respublikos neformaliųjų susivienijimų ir organizacijų veiklą", – rašė A. Brazauskas.

Tai buvo dvigubas žaidimas – Maskvai rodoma, kad LKP vėl grįžta į seną kelią, šalina "susikompromitavusius" kadrus, O LSSR Aukščiausiojoje Taryboje apgailestaujama dėl neteisėto L. Sabučio atleidimo ir Maskvos įžulumo. Po plenumo A. Brazauskas aktyviai priešinosi Lietuvos nepriklausomybės idėjoms. 1989 m. kovo pradžioje susitikime su "Vilmos" gamybinio susivienijimo kolektyvu, jis kalbėjo: "... kuriame socializmą SSSR sudėtyje. Jokio kito kelio, nėra ir negali buti... Kraštutiniai lozungai – išstoti iš Tarybų Sąjungos sudėties, paskelbti nepriklausomą Lietuvą – mums nepriimtini". Matyt A. Brazausko kryptelėjimui į konservatorių pusę turėjo įtakos ir okupacinės kariuomenes vadovybė, kuri nuolat iankydavosi pas LKP CK I sekretorių. 1989 m. sausio 2 dieną A. Brazauskas buvo patvirtintas Pabaltijo karo apygardos karinės tarybos nariu. Įsakymą pasirašė D. Jazovas.

Vykstant rinkiminei kampanijai į SSSR Aukščiausiąją Tarybą, LKP CK aparatas paskelbė demagogini šūkį "Lietuva be suvereniteteo – Lietuva be ateities", suklaidinusį daugelį žmonių. Iš esmės šis šūkis reiškė "suverenią" Lietuvą SSSR sudėtyje. Kiek modifikuotą šią koncepciją A. Brazauskas gynė iki pat 1991 m. kovo 11 d. nepriklausomybės paskelbimo. Jis visada ir visiems siulė buti realistais, skirdamas save nuo Sąjudžio "romantikų", kurie stengesi spartinti politinį procesą. Tokia A. Brazausko pozicija kurį laiką tenkino Maskvą. Per 1989 m. rinkimus į SSSR Aukščiausiąją Tarybą A. Brazauskas buvo išrinktas deputatu. Jis nepasinaudojo SSSKP CK siuloma rinkimine privilegija tapti deputatu nuo SSKP, todėl išliko kiek mažiau priklausomas nuo Maskvos. Kadangi rinkimų išvakarėse pagrindinis A. Brazausko konkurentas – Sąjudžio veikėjas A. Juozaitis atsisake savo kandidaturos, todėl už šį gestą A. Brazauskas turėjo likti savotiškai skolingas Sąjudžiui, siekiančiam ir toliau panaudoti LKP CK I sekretoriaus autoritetą santykiuose su Maskva. Atrodo, kad šis planas pasiteisino: A. Brazauskas SSSR Aukščiausiojoje Taryboje tapo tarpininku tarp M. Gorbačiovo ir Sąjudžio deputatų – tai švelnino konfrontaciją, nors Lietuvoje neapibrėžta A. Brazausko pozicija kėlė tam tikrų abejonių.

1989 m. pavasarį ir vasarą nuo SSSR atsiskyrė daug Lietuvos visuomeninių ir pusiau valstybinių organizacijų, žmonių sąmonėje vis labiau tvirtėjo nepriklausomos, politiškai savarankiškos valstybės nuostatos. Ypač tai pademonstravo 1989 m. rugpjūčio 23 dieną surengtas "Baltijos kelias" (A. Brazauskas jame nedalyvavo). Dėl to susitiprėjo Maskvos spaudimas Lietuvai, pasirodė grąsinančio pobudžio SSKP CK pareiškimų ir nutarimų, į Lietuvą buvo atsiųsta įvairių komisijų, inspekcijų, kurios ragino A. Brazauską imtis ryžtingų ir griežtų veiksmų. Tuo metu SSSR vadovybė siekė nustopinti lietuvių tautinį išsivaduojamąjį sąjudį Lietuvos kominstų rankomis.

1989 m. spalio mėnesį A. Brazauskas gavo eilinį SSKP CK partinės kontrolės komiteto pirmininko B. Pugo raštą "siulantį" partinėse organizacijose apsvarstyti "nacionalistiškai" nusiteikusius žinomus Lietuvos žmones: A. Čekuolį, J. Gagilienę, B. Genzelį, R. Gudaitį, R. Ozolą ir J. Palecki.

(Bus daugiau)

("Lietuvos rytas", Nr.250)

LIETUVOS SAVAITĖS APŽVALGA

Atkelta iš 1 psl.

būtent: A. Rahdon (Vic.) – 20 dol.; Vincas Kuliešius (Qld.) – 50 dol.; Eugenijus A. Vaznelis (SA) – 5 dolerius. Kai kurie balsuotojai prisiuntė pašto ženklų. Visiems nuoširdus ačiu!

Antradienį, vasario 16 – ąją, įvyko Lietuvos Respublikos konsulato Canberroje diplomatų priėmimas, kuris vyko Lietuvių namuose. Svečių knygoje pasirašė šių kraštų ambasadoriai arba jų pavaduotojai:

Argentinos, Belgijos, Čekijos, Egipto, Filipinų, Irano, Ispanijos, Italijos, Izraelio, Jungtinių Amerikos Valstijų, Japonijos, Kipro, Kolumbijos, Korėjos, Lenkijos, Maltos, Norvegijos, Olandijos, Pietų Afrikos, Saudi Arabijos, Prancuzijos, Rusijos, Slovakijos, Suomijos, Tailando, Turkijos, Švedijos, Šveicarijos, Vengrijos, Vietnamo, Vokietijos. Australijos užsienio reikalų ministerijos protokolo direktorius p. Basil Teasey pakėlė tostą "už Lietuvos prezidentą". Atsakomąjį tostą "už Jos Didenybę Australijos Karalienę" pakėlė Lietuvos Respublikos garbės konsulas. Senatorius S. Loosley perskaitė sveikinimą nuo Australijos ministro pirmininko. Nežiurint intensyvios priešrinkiminės kampanijos, apsilankė ir keletas senatorių, Žemųjų rumų atstovų bei svarbesnių valdininkų. Svečius pasitiko, tautiniais rūbais apsirengusios, Canberros lietuvių moterys: ponios A. Stepaniene, V. Perlibachaitė – Ahrens, V. Howe, L. Žilinskienė, panelės B. Howe ir A. Katauskaitė.

Praėjusiame mano rašinyje apie tokius priėmimus įvyko klaida. "Musų Pastogėje" buvo išspausdinta, kad "Alkoholinių gėrimų visai negeriama", gi aš rašiau, kad negerią alkoholinių gėrimų, kelia tostus su mineraliniu vandeniu ar vaisių sunka". Taip ir yra. Pavyzdžiui, Irano ambasadorius, laikydamasis savo religijos, kėlė tostą su apelsinų sunka. Daugumas dalyvių tostus kelia su šampanu. Kadangi priėmimo laikas buvo nuo 11.30 val. iki 13.00 val., spiritinių gėrimų neservuota.

Canberros lietuvių klubas padengė priėmimo išlaidas už gėrimus ir užkandžius bei už gėrimų išnešiojimą. Užkandėles ruošė lietuvių bendruomenės moterys. Virtuvėje triusė ponios Marija Borumienė, Birutė Gružienė, Valė Gružauskienė, Marija Vilkaitienė ir maisto ruošimo organizatorė p. Rama Genienė. Ponios taip pat išnešiojo užkandas. Visa tai prisidėjo prie to, kad priėmimas praėjo sklandžiai ir išlaidos buvo ne ypatingai didelės. Lietuvos konsulato vardu dėkoju Lietuvių klubui Canberroje ir visiems, prisidėjusiems prie šio priėmimo sėkmingo parengimo.

Spaudai paruošė
Dr. Algis Kabaila
Canberra, 1993.02.19

LIETUVOS SPAUDOJE

"Tiesa", 1993.01.16, Nr.9

Algirdo RADVILAVIČIAUS piešinys

ALB KRAŠTO VALDYBOS KREIPIMASIS

Mieli Australijos lietuviai,

Šiemet, sausio 26 dieną suėjo 44 metai, kai pasirodė pirmasis "Musų Pastogės" numeris. Tuo metu lietuviška spauda buvo labai svarbi, kadangi tai buvo vienintelis ryšys, jungiantis Australijon atvykusius lietuvius. "Musų Pastogė" ne tik informavo, bet ir padėjo žengti svetimame krašte pirmuosius žingsnius. Ir lietuviško laikraščio pirmieji žingsniai nebuvo tvirti. Vis tik pajėgėme jį išlaikyti, tobulinti, kad jame atsispindėtų visi musų įsikurimo Australijoje vargai ir džiaugsmai. Buvo ir kritiškų momentų. Ne kartą ALB Krašto valdyba kreipėsi į Lietuvių bendruomenę, prašydama paramos, kurią ji suteikė.

"Musų Pastogė" ištikimai mus lankė 44 metus, puoselėjo lietuviško gyvenimo apraiškas ir pasireiškimus. Dalinai jos dėka, šiandien musų bendruomenė tebėra lietuviška: kas antri metai ruošiamos Lietuvių dienos, veikia visa eilė lietuviškų organizacijų, kurių veikla kaip tik ir atsispindi "Musų Pastogėje".

Šiandien musų spaudai sunku išsilaikyti. Pakilo spausdinimo ir persiuntimo kaštai, o prenumeratos mokestis liko beveik tas pats, kadangi dauguma skaitytojų jau pensininkai.

KREIPIAMĖS į visus Australijos lietuvius, prašydami finansinės paramos, kad "Musų Pastogė" galėtų ir toliau mus lankyti, neštų lietuvišką žodį į musų namus, teiktų žinias iš musų Tėvynės ir viso pasaulio, o svarbiausiai palaikytų gyvą ir lietuvišką musų Bendruomenę.

Paraginkime draugus ir pažįstamus, kad ir jie, jei neskaito "Musų Pastogės", ją užsiprenumeruotų, o skaitytojai, kiek galint anksčiau, susimokėkite metinį prenumeratos mokestį. Kiekviena auka, kokia ji bebūtų, padės. Tikimės jusų visų paramos ir iš anksto dėkojame.

Visų parėmusiųjų pavardės bus skelbiamos "Musų Pastogėje". Paramą prašome siųsti: ALB Spaudos sąjungai, P. O. Box 550, Bankstown, N.S.W. 2200.

Australijos lietuvių bendruomenės
Krašto valdyba

MOKYTOJŲ KONFERENCIJA SYDNĖJUJE

Gruodžio 29 dieną, pačiame Lietuvių dienų įkarštyje, Sydnėjaus lietuvių namuose įvyko Australijos lietuvių savaitgalio mokyklų mokytojų konferencija.

Į šią konferenciją atvyko savaitgalio mokyklų mokytojai iš Adelaidės, Melbourno, Geelongo ir Sydnėjaus. Konferencijoje taip pat dalyvavo ir viešnia iš Jungtinių Amerikos Valstijų, Omahos lituanistinės mokyklos vedėja Aušrelė Sakalaitė, buvęs Sydnėjaus savaitgalio mokyklos vedėjas B. Genys ir kun. P. Martuzas.

Sydnėjaus savaitgalio mokyklos mokiniai su mokytoja Jadvyga Masiokiene mokslo metų užbaigimo programėlės metu 1992 metais.
Nuotrauka Danutės Lee

Užsibaigus dalyvių registracijai, konferencija tęsėsi pagal nustatytą darbotvarkę. Ją atidarė Sydnėjaus savaitgalio mokyklos vedėja Jadvyga Masiokienė. Ji pasveikino visus atvykusius ir perdavė sveikinimus nuo Australijos lietuvių bendruomenės Švietimo tarybos pirmininkės Isoldos I. Poželaitės - Davis, kuri konferencijoje asmeniškai dalyvauti negalėjo.

J. Masiokienė perskaitė pranešimą tema "Lietuvių kalbos tęstinumo problemos išeivijoje". Pranešime išsakytos mintys, problemos labai aktualios šių laikų lietuviškoms išeivijos mokykloms. Vis daugiau nerimaujama, kad lietuvių kalbos išsilaikymas išeivijos jauniausios kartos tarpe, vis labiau krenta. Pasilieka be atsakymo klausimas - kiek dar metų busime lietuvių tauta, kalbanti ar bent suprantanti savo kalbą. Pirmoji mokykla yra šeima, juk kaip tik čia vaikai išmoksta savo pirmąjį žodį, pradeda pažinti pasaulį. Vaikai kalba kaip tik taip, kaip kalba jų tėvai. Štai tokios mintys skambėjo Jadvygos Masiokienės pranešime.

Konferencijos dalyviai kalbėjo apie savus džiaugsmus, vargus, rupesčius, su kuriais susiduria, dirbant savaitgalio mokyklose.

Sunku čia butų viską išvardinti, tad pateiksiu skaitytojų dėmesiui nors kelių konferencijoje dalyvavusių pasisakymus.

Aušrelė Sakalaitė papasakojo apie Omahos lietuvių kolonijos darbus. Dabartinė Omahos savaitgalio mokykla labai pakeitusi savo veidą, anksčiau mokė mažiausius vaikučius, dabar daugiausiai mokosi suaugę žmonės - daktarai, kompiuterių specialistai, inžinieriai. Visi jie ateina pramokti ar pagilinti lietuvių kalbos žinias, turi norą pasivyti ir užpildyti paliktas spragas, gal kada nors vaikystėje be vertės praleistas valandas. Amerikoje rengiama "Studijų savaitė", į kurią kviečiami visi suaugę ir vaikai. Čia susirinkę jie pasidalina įspūdžiais, pasikeičia uždaviniais, susidraugauja ne tik vaikai, bet ir tėvai.

Tarytum pratęsdama Aušrelės Sakalaitės mintis, Melbourno parapijos mokyklos mokytoja Dalia Didžienė taip pat kalbėjo, kaip labai svarbi yra vaikų draugystė. Butina pažinti ir suprasti vaiko būdą, kad vaikai suartėtų. Jeigu vaikai nesusidraugaus, mokyklon eiti jie nenorės. Dalia sakė, kad be galo svarbu, jog ir tėvai draugautų tarpusavyje, tokiu keliu ir tarp vaikų atsiras tampresnis draugystės ryšys.

Iš Adelaidės į mokytojų konferenciją atvyko keturios mokytojos. Visos keturios labai aktyviai pasakojo apie darbus savo savaitgalio mokyklose. Viena jų, Ruta Sankauskienė, pasakojo, kad pati ji yra gimusi jau Australijoje. Ji taip pat yra baigusi savaitgalio mokyklą. Ruta anglų kalbos mokytoja, savaigalio mokykloje ji dabar moko vaikus lietuvių kalbos. Moko ji vaikus, kurie visai nekalba lietuviškai. Ruta sako, kad svarbu suprasti lietuviškai, tada ir kalbėjimas ateityje ateis, bus lengvesnis, ypač, jeigu teks susidurti betarpiškai tik su šia kalba. Pavyzdžiui, nuvažiavus į Lietuvą neprapulsi, nesijausi lyg paklydęs paukštis, o ir sugrįši praturtėjęs sava kalba. Ruta savo mokiniams iš anglų kalbos verčia nesunkias daineles, eilėraščius, kuriuos vaikai gerai moka angliškai. Ji juos moko šių dainelių jau lietuviškai, palaipsniui į jas įvesdama vis daugiau naujų žodžių.

Buvęs Sydnėjaus savaitgalio mokyklos vedėjas Br. Genys psakojo, kad prieš daugelį metų Sydnėjaus savaitgalio mokykloje buvo rengiami spektakliai. Jeigu žodžiai pasitaikydavo per sunkus, juos keisdavo paprastesne kalba. Vaikai labai mėgo šiuos vaidinimus. Jie išmokdavo ne tik savo roles, bet kitų. Tokiu budu jų lietuvių kalbos žodynas labai platėdavo.

Geelongo lietuvių kolonijoje jau daug metų lietuvių vaikai nebuvo mokomi savaitgalio mokykloje. Tačiau kartais atsitinka taip, kad tik vienas žmogus gali pakeisti labai daug, daug gero nuveikti. Prieš keletą metų į Geelongą iš Lietuvos atvyko Gražina Pranauskienė, muzikos mokytoja, dirigentė. Gražina Pranauskienė dabar jau vadovauja Geelongo lietuvių chorui, moko vaikus lietuvių savaitgalio mokykloje, kurią ji atkūrė. Be to, Gražina Melbourne dar veda lietuvių radijo valandėlę, o turi ji ir savo asmeninį gyvenimą, su visomis savo kasdieninėmis bėdomis ir rupesčiais,

Nukelta į 5 psl.

TRUMPAI IŠ VISUR

*

Dviem rankinėmis granatomis ginkluotas jaunas azerbaidžanietis pagrobė keleivinį "Aerofloto" lėktuvą, skridusį iš Tiumenės į Sankt Peterburgą. Trisdešimt lėktuvio keleivių grobikas išleido Taline, likusieji 50 žmonių buvo nuskraidinti į Stockholmą.

Švedų policija įkalbėjo grobiką taikingai pasiduoti, atsisakant plano toliau lėktuvą skraidinti į Jungtines Amerikos Valstijas. Kartu su grobiku lėktuve skrido jo žmona ir kudikis sunus.

*

Rusija ėmė reikalauti iš Ukrainos, kad pastaroji už gaunamas dujas atsiskaitytų tvirta valiuta, mokant pasaulinės rinkos kainomis. Skolų neapmokėjus, Ukrainai grasinama dujų tiekimą nutraukti.

Ukraina savo ruožtu pareikalavo iš anksto nuomos iš Rusijos už, per jos teritoriją einančiais vamzdžiais, dujų tiekimą Vakarų Europai.

*

Amerikos prezidentas Bill Clinton paskelbė savo planą, kuriuo valstybė bus išvesta iš ekonominių sunkumų. Naujasis valstybės biudžetas numato didelį mokesčių padidinimą.

*

Amerikiečiai svarsto budus, kaip aprupinti maistu serbų apsuptus Rytinės Bosnijos miestus iš oro, jeigu serbai nepraleis Jungtinių Tautų maisto krovinių keliais.

Visa nelaimė, kad masiniam tiekimui iš oro pritaikyti lėktuvai lengvai pažeidžiami zenitinės artilerijos, o aukštai skrendančių lėktuvų ir talpa per maža, ir negalima pasiekti reikiamo tikslumo, išmetant krovinį.

*

Kilus reikalui apsiginti, Jungtinių Tautų Saugumo Taryba davė leidimą savo Taikos priežiūros kariams Kroatijoje panaudoti ginklą. Kroatijoje šiuo metu yra apie 14.000 Jungtinių Tautų karių.

*

Įvairių žmogaus teisių organizacijų atstovai, susirinkę Bangkoke, nesėkmingai bandė paveikti Burmą valdančią chuntą, kad paleistų iš namų arešto 1991 metų Nobelio taikos premijos laureatę Suu Kyi.

Į Bangkoką atvyko daug įvairių metų Nobelio taikos premijos laureatų, jų tarpe vienuolė Motina Teresė, Dalai Lama, M. Gorbačiovas, arkivyskupas Desmond Tutu ir visa eilė kitų.

Ponia Aung San Suu Kyi arešte laikoma nuo 1989 metų liepos mėnesio, vietoje to, kad jai perleisti valstybės vadovavimą pagal rinkimų rezultatus.

*

Po šešis metus nusitęsusių ginčų, į Filipinų respublikos baudžiamąjį kodeksą sugrąžinta mirties bausmė. Nuolat dažnėjant žmonių grobimams ir žudymams, senatas, priimdamas naująjį įstatymą, pakluso viešajai nuomonei. Prieš mirties bausmės įvedimą kovojo Filipinų katalikų Bažnyčios hierarchija.

*

Haiti pakrantėje audros metu apsivertus sausakimšai pripildytam keltui, žuvo virš 1000 žmonių. Keltas buvo senas, neturėjo nei radijo, nei geibėjimosi juostų.

*

Maskvos valstybinio archyvo dėžėje užtikta dalis Hitlerio kaukolės. Kadaise ji buvo atvežta į Maskvą, kad įtikinti Staliną, jog Hitleris tikrai yra žuvęs.

Jungtinių Tautų pagalba užpultiesiems.
Iš austrų spaudos

SPORTAS

SPORTO NAUJIENOS

PREZIDENTO ŽODIS

Naujai išrinktas Lietuvos Respublikos prezidentas Algirdas Brazauskas pranešime Seimui pareiškė: "Mes turime rupintis, kad, nors ir sunkioje situacijoje, pavyktų išsaugoti bent minimalų sporto mokyklų skaičių. Reikia pripažinti, kad sportas, anksčiau garsinęs Lietuvą ir atlikęs nemažą vaidmenį puoselėjant tautinį atgimimą, patyrė tokį griaunamąjį poveikį, kuris palyginamas nebent tik su žemės ukio reformos pasekmėmis. Ne viskas buvo padaryta ir įstatymų leidyboje. Nuo jusų, gerbiamieji Seimo nariai, įžvalgumo ir dėmesio kulturai, mokslui, švietimui ir sportui, priklausys, kada bus priimtas ypač svarbus mecenavimo įstatymas, numatantis lengvatas finansiniams juridiniams asmenims. Mokesčiai apskritai turi būti palankus šioms sritims".

LIETUVOS KREPŠININKĖS Į AUSTRALIJĄ

Lietuvos krepšinio federacijos prezidentas prof. St. Stonkus ALFAS valdybai atsiuntė raštą, kuriame prašo Australijos lietuvių ir sporto vadovų tarpininkauti tarp Lietuvos ir Australijos krepšinio federacijų. Lietuvos krepšinio federacija pasiuntė oficialų raštą Australijos krepšinio federacijai su pasiulymu atsiųsti į Australiją Lietuvos krepšinio rinktinę ir geriausias laikas tam būtų šių metų balandžio mėnuo, sužaidžiant 8 - 10 rungtynių su Australijos valstybine rinktine ir atskirais klubais. Šiame rašte profesorius mano, kad Lietuvos krepšininkės būtų maždaug vienodo lygio australėms. Šiuo metu septynios Lietuvos krepšininkės žaidžia geriausiose Europos, Ispanijos, Švedijos, Čekoslovakijos, Lenkijos ir kt., klubų komandose. Lietuvaičių komanda buvo laimėjusi 1992 metų Šiaurės Europos čempionių vardą. Neseniai, žaisdamos Amerikoje, jos iš 12 rungtynių, laimėjo 9 prieš stipriausias Amerikos universitetų komandas. Gi pernai lapkričio mėnesio gastrolėse Amerikoje šios merginos nepralaimėjo nei vienų rungtynių. Lietuvaičių moterų klubo "Telecom" komanda šiuo metu labai sėkmingai žaidžia Europos "Roncetti Cup" turnyre ir yra vienos iš stipriausių keturių komandų. Krepšinis Lietuvoje yra pati populiariausia sporto šaka, turinti jau senas savo sportines tradicijas. Lietuvos valstybinė krepšinio komanda, dalyvavusi pirmose Europos krepšinio pirmenybėse, laimėjo sidabro medalį.

Kaip Australijos krepšinio federacijai rašo prof. St. Stonkus, Lietuvai būtų tikrai labai malonu palaikyti artimus ryšius su Australija ir pasiųsti Lietuvos moterų krepšinio rinktinę į šį puikų kraštą, kuris ir moterų krepšinyje yra pasiekęs puikių laimėjimų.

Gavus šį raštą, ALFAS per savo atstovus rekomendavo Lietuvos krepšininkes Australijos krepšinio vadovybei, siulydama, reikalui esant, ir savo pagalbą. Tikrai butų malonu ir mums, Australijos lietuviams, matyti čia puikią Lietuvos merginų krepšinio rinktinę, kuri Amerikoje, Europoje ir kitur taip gražiai atstovauja Lietuvą.

KELIONĖ Į LIETUVĄ

ALFAS dažnai klausia sporto veteranai, sporto mėgėjai ir pavieniai asmenys apie grupinės kelionės organizavimą šiais metais į Lietuvą. Netrukus sužinosime, ar susidarys musų krepšinio komanda, kuri šią vasarą vyktų rungtynėms į Lietuvą. Tačiau, jeigu tokia komanda nesusidarys, tai atsiras ir pavienių sportininkų bei kitų žmonių, pageidaujančių šią vasarą aplankyti Lietuvą. Atsižvelgiant į tai, ALFAS organizuoja grupinę visų šių žmonių kelionę, kuri butų maždaug birželio mėnesio pradžioje. Tuo tarpu mes bandysime tartis su atskirais keliionių biurais, kad gautume kuo didesnę bilietų kainos nuolaidą. Pageidaujantys Lietuvon vykti su šia grupe, prašomi susiekti su ALFAS pirmininku Antanu Laukaičiu tel. (02) 798 0306 arba raštu: A. Laukaitis, 18 Miller Ave., Ashfield, 2131. Išsamesnė informacija per spaudą bus paskelbta kiek vėliau.

LIETUVAI ČEMPIONATĄ RENGTI NELEISTA

Šių metų gegužės 30 - birželio 6 dienomis vyks Europos krepšinio čempionato atrankinis turnyras. Rengti šį turnyrą pretendavo ir Lietuva. Tačiau, nors rengimui Lietuvoje pritarė kitos šešios Europos valstybės, FIBA (jos bustinė randasi Miunchene) nutarė, kad turnyrą rengs Lenkijos miestas Vroclavas. Kodėl FIBA pasirinko Lenkiją? Manoma todėl, kad, kartu su dabartiniu generaliniu direktorium Stankovičiumi, ten dirbo lenkas Kozlovskis, kurio dėka, matyt, ir buvo gautas leidimas varžybas rengti Lenkijoje. Į čempionatą pateks keturios turnyro rinktines. Lietuva pateko į "B" pogrupį, kuriame jai teks žaisti su Lenkijos, Baltarusijos komandomis. Kaip sako Lietuvos treneris V. Garastas, su Lenkija žaisti nebus taip jau paprasta. Neseniai jie žaidė su Vokietijos rinktine ir pasirodė labai gerai. Gaila, kad į Lietuvą negalės suvažiuoti visi pagrindiniai musų žaidėjai. A. Sabonis atvyks tik kelios dienos prieš išvykstant, mažai galimybių, kad galės dalyvauti R. Kurtinaitis, R. Brazdauskis, S. Jovaiša ir kiti. Tačiau reikia būti optimistais.

Europos merginų atrankos varžybos vyks gegužės mėnesio 5 - 9 dienomis. Lietuva Turkijoje žais su Rumunijos, Čekijos, Slovėnijos ir Turkijos krepšininkėmis. Liepos 28 - rugpjučio 1 dienomis Helsinkyje Lietuvos jaunimo rinktinė žais pogrupyje, į kurį pateko Suomija, Belgija, Olandija, Anglija ir Slovakija. Europos moterų krepšinio čempionato atrankos varžybos vyks gegužės 14 - 16 dienomis Danijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje ir Turkijoje.

Paruošė A. Laukaitis

MELBOURNO „VARPO“ LAIMĖTOJAI

Melbourno sporto klubo "Varpo" valdyba sveikina visus savo klubo sportininkus, taip gražiai ir sėkmingai dalyvavusius paskutinėje lietuvių sporto šventėje Sydnėjuje. Ypatingi sveikinimai skiriami sekančioms komandoms ir sportininkams, kurie šventėje laimėjo dovanas:

42-SIOS SPORTO ŠVENTĖS SYDNĖJUJE VYRŲ KREPŠINIO LAIMĖTOJAI MELBOURNO SPORTO KLUBO "VARPO" KREPŠININKAI, pirmoje eilėje: I. ROUSSIYAN, A. ROUSSIYAN, D. SADAUSKAS, E. RAGAUSKAS, antroje eilėje: K. ZDANIUS, R. VYŠNIAUSKAS, T. ZDANIUS IR D. ŠALKŪNAS.

VYRŲ KREPŠINYJE. Jau antri metai, kai vyrai krepšininkai laimi krepšinio pirmenybes. Tuo pačiu tai buvo ketvirtas kartas, kai varpiečiai per paskutinius šešis metus keturis kartus laimėjo Australijos lietuvių krepšinio čempionų vardą. Tai tikrai gražus laimėjimų rekordas. Vyrų komanda per visą šventę žaidė labai gerai ir finaliniame susitikime, jau antrus metus iš eilės, nugalėjo Sydnėjaus "Kovą". "Varpo" komandą sudaré: I. Roussiyan (treneris), E. Ragauskas, A. Roussiyan, D. Sadauskas, Š. Šalkunas, R. Vyšniauskas, K. ir T. Zdaniai. Į Australijos lietuvių vyrų krepšinio rinktinę buvo išrinkti: E. Ragauskas, D. Sadauskas, K. ir T. Zdaniai, M. Mačiulaitis ir J. Skimbirauskas.

BERNIUKAI (14 metų). Ši jaunučių komanda pasirodė labai stipriai ir jau antrus metus iš eilės laimėjo pirmąją vietą. Komandą sudaré: K. ir R. Levickai, A. ir A. Meiliunai, D. Lukaitis, A. Mickus ir J. Rutkauskas. Treneris R. Mickus.

MERGAITĖS (14 metų). Mergaičių komanda žaidė gerai, ypatingai kai kelios iš komandos narių krepšinį buvo pradėję žaisti tik prieš keletą mėnesių. Komandą sudaré: D. Meiliunaitė, D. Mickutė, L. Skimbirauskaitė, D. ir G. Statkutės ir Z. Šukytė. Treneris G. Meiliunas.

MIŠRI (14 metų). Mišri berniukų ir mergaičių komanda žaidė bendrai, išskyrus A. Mickų ir J. Rutkauską, varžybose pasirodė gerai.

TENISAS. Moterų teniso varžybose labai gerai pasirodė buvusi Lietuvos teniso čempionė, šiuo metu, sukūrus šeimą, gyvenanti Melbourne Juratė Mackevičiutė - Mašanauskienė. Per visas varžybas ji nepralaimėjo nė vieno susitikimo. Juratė taip pat žaidžia australų varžybose ir yra viena iš pajėgiausių šio krašto žaidėjų.

GOLFAS. Moterų "Stableford" nugalėtoja tapo A. Kristens, kuri dėl susižeidimo daugiau nebežaidžia krepšinio, nors buvo viena iš iškiliausių musų krepšininkių. Šiuo metu ji visą savo dėmesį skiria golfui, ji tapo pirmųjų savo varžybų laimėtoja.

Vyrų komandinėse "Stableford" varžybose nugalėtojais tapo varpiečiai V. Levickis, A. Skimbirauskas, G. Žemkalnis ir Š. Žiedas. Savo gražų laimėjimą jie kartoja jau antrus metus iš eilės.

BILIJARDAS. Dvejeto nugalėtoju tapo varpietis J. Rukšėnas.

KĖGLIAI (Ten Pin Bowling) Vyrų tarpe nugalėtoju tapo V. Žilinskas.

Sporto klubo "Varpo" valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems komandų

MIŠRI (IKI 14 METŲ AMŽIAUS) GRUPĖ. NUOTRAUKOJE klupo iš kairės: G. STATKUTĖ, D. MEILIŪNAITĖ, A. MEILIŪNAS, A. MEILIŪNAS, stovi iš kairės: Z. ŠUKYTĖ, D. STATKUTĖ, D. MICKUTĖ, K. LEVICKIS, R. LEVICKIS IR L. SKIMBIRAUSKAITĖ, trečioje eilėje stovi treneris R. MICKUS.

treneriams ir vadovams, kurie taip gražiai paruošė ir rupinosi savo komandomis. Nuoširdžiai dėkoja ir visiems sportininkų tėvams, šventes metu suteikusiems didelę moralinę paramą visiems varpiečiams. Ypatingai klubo vaidyba ir visi sportininkai yra dėkingi "Varpo" pirmininkui Rimui Mickui, kuris nepaprastai rupinosi visais klubo sportininkais, sekmingai, kartu su savo padėjėjais, organizavo visą kelionę į šią sporto šventę. Sportiškas ačiu visiems.

Sporto klubo "Varpo" valdyba

BENDRUOMENĖS DARBŲ BARUOSE

KRYŽIŲ IR RŪPINTOJĖLIŲ LIETUVA

Prel. P. Butkus MBE

Ten prie seno kryžiaus,
Medžio Kristus toks gailus,
Jis palengvina artojams
Darbų rupesčius - vargus!

Taip dainavau kadaise laisvoje tėvynėje. Bet metai raudoni, kruvini ir žiaurus, išgriovė musų kryžius ir garbingus praeities paminklus...

Sudaužė musų šventoves...

Tik neįstengė palaužti Tavęs, o Lietuva brangioji, nes tu Šventovė gyvoji! Bet per kryžiaus kančią štai vėl pakilo laisvė, kryžiai ir koplytėlės vėl puoš musų žemę šventą!

Savo kankinių ir didvyrių atminimui, šiandien musų Lietuva vėl puošiasi koplytėlėmis ir kryžiais, statomais ant krauju ir ašaromis aplaistytos žemės. Išauga kryžiai, po kuriais guli kankinių kaulai ar palaikai.

Ir čia, tolimoje Australijoje, tegul iškyla šis kryžius, kad primintų ir liudytų, jog Lietuva ėjo skaudžiu kryžiaus keliu. Ėjo per penkiasdešimt metų prislėgta baisaus ateizmo koioso, grumėsi, kraujavo ir kovojo už savo tikėjimo ir tėvynės laisvę, nepalužo ir tą laisvę laimėjo, nes "Kryžius gyvatą žadėjo".

Šis musų kryžius teprimena, kad St. Joachims bažnyčioje per kelis dešimtmečius skambėjo lietuviškos giesmės ir gaudė vargonai. Skambėjo čia ir lietuviškas žodis, ne tik bažnyčioje, bet ir musų parapijos mokykloje. Čia daug musų jaunimo įaugo į lietuvišką darbą bei religines šventes ir tapo iškiliu atžalynu. Ypač jis rodo, kad čia ir musų širdyse dar gyvas tikėjimas, ištikimybė Kristui ir Bažnyčiai, o ypatingai tėvynėj taip pamiltai musų tautos Globėjai - Motinai Marijai!

Šis kryžius tegu rodys lietuvių ateivių ištikimybę savo tikėjimui ir šios parapijos tikintiesiems bei kunigams, o ir visam laisvam pasauliui, kuris net įsivaizduoti negali kokiu kančios kryžiaus keliu musų tauta iš vergijos išėjo į laisvę!

Globok, o Marija, savo vaikelius ir Lietuvą - tą žemę kryžių ir rūpintojėlių!

Sydnėjus, 1993.02.16

Prelatas Petras Butkus MBE prie pastatyto paminklinio kryžiaus.

***

Lietuvos laisvės atgavimui atžymėti ir kaip padėkos ženklą, Lidcombe St. Joachims australų parapijai ir jos kunigams, Sydnėjaus lietuvius priglaudusiems ir daug metų leidusiems naudotis bažnyčia, parapijos salė ir mokyklos patalpomis, pastatėme lietuvišką ornamentinį kryžių bažnyčios šventoriuje.

Kryžiaus sumanytojas - prelatas Petras Butkus.

Kryžiaus planą sukūrė inž. Aleksandras Jakštas.

Rūpintojėlį išdrožė Bronius Genys.

Kryžiaus meistras - Jonas Jencius.

Bronzinę lentą įrašui dovanojo ponai Černiauskai iš Wollongongo.

Kryžiui medžiagą dovanojo ir dirbo - Jonas ir Gertruda Jenciai.

Paskelbus aukų rinkimo vajų, kryžiaus statybai aukojo:

100 dolerių - Jonas Zakarauskas;

50 dolerių - S. ir A. Montvidai;

40 dolerių - O. Lėverienė;

po 30 dolerių - J. ir A. Inkratai, K. Ščitnickienė;

25 dolerius - J. Makunas;

po 20 dolerių - J. Barila, J. Sakalauskas, M. Statkuvienė, B. ir V. Barkai, R. Zakarevičius, A. Giniūnas, V. Kondrackas;

po 10 dolerių - K. Ankus, Z. Čilvinienė, J. Skuodas, A. Pauliukonienė, P. Laurinaitis, V. Račiūnas, J. ir O. Žukauskai, I. Daniškevičienė;

6 dolerius - B. Ropienė;

5 dolerius - A. Marašinskienė, J. Venclovienė.

Pagerbdami a.a. Juozą Bartkevičių, kryžiaus statybai vietoje gėlių aukojo:

50 dolerių - Juozo Bartkevičiaus kaimynai australai;

po 20 dolerių - L. Bernotienė, I. ir D. Daubarai, J. ir S. Norvilaičiai, V. ir J. Burokai, P. Burokas;

po 10 dolerių - V. Šneideris, J. Červinas;

5 dolerius - J. Dambrauskas.

Kryžiaus meistras Jonas Jencius atlyginimo už kryžiaus medžiagą ir savo darbą atsisakė. Jis prašė, kad kryžiaus statybai surinktos lėšos (686 doleriai), kaip jo asmeninė ir Sydnėjaus parapijiečių sudėtinė auka, butų pasiųsti kunigus Lietuvai ruošiančiai šv. Kazimiero kolegijai Romoje.

Bronius Genys
Kryžiaus statybos reikalų vedėjas

PAGERBĖ IR PRISIMINĖ ...

Muzikas Vaclovas Šimkus paminėtas Adelaidėje tradicinėmis pamaldomis šv. Kazimiero bažnytėlėje. Bendromis jėgomis abu chorai suruošė savo įkurėjo post mortem pagerbimą.

"Lithuania" suburtas jau 1949 m. rugpjūčio mėn., išlikęs per nelengvus įsikurimo metus, tebėra gyvastingas iki šių dienų, nors pats dirigentas po 20 metų darbo, asmeniškų reikalų verčiamas, persikėlė gyventi į sostinę.

Šv. Kazimiero parapijos choras, sukviestas 1963 m., tebegarbina Aukščiausiąjį ir gražiai giedojo pamaldų metu V. Šimkaus sugulėtas giesmes ir kt. religines melodijas, vargonus virkdė Nemyra Masiulytė - Stapleton. Prie altoriaus pamaldusis musų klebonas J. Petraitis atnašavo šv. Mišias, o maldas skaitė choristas Romas Jablonskis. Ilgamečiai choristai Joana ir Vaclovas Šulcai nešė auką, mes - eiliniai skendome maldoje ir prisiminimuose.

Gerb. Klebono sukviesti į salę dalyviai dar ilgai dalinosi mintimis prie choriščių paruoštų gedulingų vaišių.

Gėlėmis papuoštas, žvakėmis apšviestas iš paveikslo žvelgė į mus energingas chorų įkurėjas. Atrodė, kad jam patikome, nepamiršę įdėto darbo ir sugebėjimų.

Choristė

ADELAIDĖS BŪRELIO 10-METIS

Lapkričio 25 dieną, 1992 metais rankdarbių burelis Lietuvių namuose atšventė savo dešimties metų įsikurimo sukaktį, suruošdamas malonią popietę.

Prie gražaus burelio svečių, dalyvaujant kelbonui kun. J. Petraičiui ir Apylinkės valdybos pirmininkui J. Stačiunui, burelio pirmininkė N. Ilgūnienė nuoširdžiai pasveikino svečius, kartu pakviesdama visus prie puikiai paruošto vaišių stalo. Kun. J. Petraitis pasveikino burelį, tardamas malonius žodžius burelio veiklai. J. Stačiunas taip pat nuoširdžiai visus pasveikino. G. Straukienė gana detaliai ir vaizdžiai nupasakojo burelio nueitą dešimties metų veiklos kelią. Savo kalboje ji sakė, kad prieš dešimtį metų, 1982 m. rugpjūčio 22 dieną Lietuvių namuose buvo organizuota rankdarbių paroda, kuriai Adelaidės moterys labai šiltai pritarė. Dvidešimt penkios moterys į šią parodą atgabeno šimtą aštuoniolika eksponatų. Tų metų 37 "Musų Pastogės" numeryje J. Vabolienė parodą gana smulkiai aprašė, išvardino visus parodoje demonstruotus rankdarbius, gražius savo tautiniais raštais ir motyvais. Parodos sėkmė kaip tik ir paskatino įkurti rankdarbių burelį. Idėjai pritarė G. Straukienė ir lapkričio 4 dieną jos namuose ponios Jasutienė, Vieraitienė, Juospaitienė, Vasiliauskienė, Sinickienė, Brazauskienė, Dundienė, Bielskienė, D. Laurinaitienė, I. Vosylienė, Venclovavičienė ir kitos atšventė ratelio įkurimą. Tai nebuvo kokia nors organizacija, tik rankdarbius mėgstančių moterų bendravimas. Pradžioje Lietuvių namuose susirinkdavo kartą per mėnesį, vėliau kartą per dvi savaites, trečiadieniais. Taip ir liko iki šiol. Burelis bendruomenėje pasidarė gana populiarus, kas metais buvo rengiamos darbų parodos su kulturinėmis popietėmis. Jas musų bendruomenė labai mėgo. Tokie renginiai duodavo pajamas, kurios buvo skiriamos kai kurių bendruomeninių organizacijų paramai. 1990 m. spalio 2 dieną surengtoje popietėje buvo surinkta 473 doleriai pelno ir jis visas perduotas Lietuvių laisvės fondui. Taip sėkmingai rankdarbių burelis tvarkėsi, susirinkimų metu moterys pasitardavo siuvimo, kulinarijos ar augalų priežiuros klausimais. Prie šio burelio prisidėjo ir vienas vyras, Žutautas, kuris supažindino burelio nares su audimo menu. Įsigijo audimo stakles (jos šiuo metu randasi Lietuvių namų muziejuje - archyve), nusipirko siuvimo mašiną. Burelyje buvo labai gražiai bendraujama, o narių skaičius iki 1989 metų išaugo iki 40. Moterys savo darbus nevengė parodyti ir australams, čia jos pelnė didžiulę sėkmę. Vėliau dėl įvairių priežasčių burelyje prasidėjo susigrupavimas, skilimas, sumažėjo narių skaičius. Tačiau, nežiūrint to, jis gražiai tebeveikia ir prieš paskutinių metų Kalėdas vėl buvo suorganizuota paroda. G. Straukienė baigdama savo kalbą, palinkėjo rankdarbių būreliui savo gražų darbą tęsti ir toliau.

Taigi teko pabuti rankdarbių burelio veiklos dešimtmečio paminėjime. Prie puikių vaišių stalų ilgai dar kalbėjomės. Ačiū burelio pirmininkei N. Ilgūnienei ir jos padėjėjoms už taip gražiai praleistą laiką.

Ona Baužienė, BEM

MOKYTOJŲ KONFERENCIJA . . .

Atkelta iš 3 psl.

kaip ir visi kiti. Gražina Pranauskienė konferencijos metu kalbėjo apie savo nelengvą jau pradėtą darbą. Ji pasakojo kaip į pirmąją lietuvių kalbos pamoką atvyko 22 vaikai kartu su savo tėvais. Visiems buvo įdomu pamatyti naują savo mokytoją. Sunkumų, tiesa, pradžioje buvo gana daug. Pradžioje turi buti priimtas, tarytum patvirtintas seniau atvykusių tarpe. Atvykęs naujakurys taip pat jaučia pareigą dirbti tėvynės labui, puoselėti visa tai, kas lietuviška, tai kas gal čia, o gal ir ten buna kartais apleista, tarytum užmigdyta. Tačiau, jeigu naujai atvykęs toks žmogus nori ką nors nuveikti, ką nors naujo įvesti ar pakeisti, daugiausiai iš senbuvių pusės susilaukia tik neapykantos..., tačiau Gražina tvirtai įsitikinus, kad dirba reikalingą darbą ir jau pradėtą atkakliai tęsia toliau. Sako, kad kol kas vaikai dar nesupranta ir nekalba lietuviškai, be to, vaikai sunkiai suvaldomi. Kas savaitė, kas nors iš tėvų moko juos drausmės, o Gražina moko lietuvių kalbos, pradedant nuo stalo ir kėdės... Pradžioje po vieną, toliau po vis daugiau ir daugiau žodžių. Mokslo metų gale rezultatai geri - vaikai netgi išmoko kiekvienas savo vaidmenį ir pastatė vaidinimą "Nelaimingoji princesė". Darbas pradėtas, sako Gražina, tik ar bus kam tęsti toliau?

Konferencijoje dalyvavo ir Sydnėjaus lituanistinių kursų vedėja Aldona Janavičienė. Mokytoja pasakojo, kad šiame darbe nėra daug su kuo pasitarti, pasidalinti rupesčiais, o tai apsunkina darbą.

Mokytojų konferencija taip ir užsibaigė. Kaip ir po kiekvienos konferencijos, pasilieka daug naujų įspudžių, pažadų, tačiau, laikui bėgant, viskas lyg ir išdyla, išbala... butų gerai, kad butų dirbama daugiau kartu, o konferencijos liktų tik džiaugsmo valandomis mokytojoms, vaikams ir tėvams. Konferencijos metu buvo galima apžiurėti naujausią vaikų literatūros parodėlę. Nesuspėta apžiureti filmų iš Lietuvos, laikas visur labai ribotas, po konferencijų, minėjimų ar koncertų visi skubame, bėgame savais keliais ir takeliais.

D.L.

Lietuvių bendruomenės Spaudos sąjungos valdybai

VIEŠAS PAREIŠKIMAS

Pareiškiu, kad nuo šių metų sausio mėn. 20 - tos dienos išstoju iš Lietuvių bendruomenės Spaudos sąjungos.

Priežastis nurodyta mano pridėtame laiške.

Dr. A. Viliūnas

* * *

Lietuvių bendruomenės Spaudos sąjungos valdyba savo posėdyje šių metų vasario 7 dieną, apsvarsčiusi dr. A. Viliūno sausio 20 dienos pareiškimą, išreiškianti norą išstoti iš LB Spaudos sąjungos narių, su giliu apgailestavimu nutarė šį pareiškimą patenkinti.

Lietuvių bendruomenės Spaudos sąjungos valdyba

LAIŠKAI REDAKCIJAI

Gerb. Redaktoriau,

Jaučiu pareigą pataisyti kai kurias žinias, išspausdintas Albinos Ramoškienės straipsnyje apie Vytauto Landsbergio apsilankymą Australijoje ("Respublika", Nr.8, 1993.01.15).

Praeitos kadencijos Australijos lietuvių bendruomenės Krašto valdyba, kurios pirmininku aš buvau, dar 1991 metais pakvietė Vytautą Landsbergį atvykti atidaryti 1992 metų Australijos lietuvių dienas. Australijos lietuvių dienų rengimo komiteto pirmininko Algio Migaus buvau ragintas puoselėti šį pakvietimą, neatsižvelgiant į tai, kokie bus Seimo rinkimų rezultatai. Mes Vytautą Landsbergį laikome nusipelniusiu ir žymių asmeniu, daug prisidėjusiu prie Lietuvos nepriklausomybės atstatymo.

Jautėme, kad jo vizitas į Lietuvių dienas Sydnėjuje pritrauks daug musų tautiečių ir garantuos Lietuvių dienų sėkmę. Tai ir įvyko.

Visas V. ir G. Landsbergių kelionės išlaidas padengė ALB Krašto valdyba iš savo bendros kasos su Australijos lietuvių fondo pagalba. Fondo "Pagalba Lietuvai" lėšos, kaip spėlioja jusų korespondentė, visai nebuvo naudojamos.

Neteko V. Landsbergiui susitikti su Australijos ministru pirmininku p. P. Keatingu, kadangi pastarasis buvo atostogose, kaip ir didelė dauguma Australijos gyventojų tuo metų laiku. Svarbu, kad V. Landsbergiui pasisekė susitikti su Senato prezidentu, senatorium K. Sibraa ir opozicijos šešėlinių ministru informacijai ir užsienio reikalams p. P. Ruddock.

Australijos lietuvių dienose, gruodžio 26 – 31 d., V. ir G. Landsbergiai aktyviai dalyvavo, jie lankėsi daugumoje Lietuvių dienų renginių. Į Naujų metų balių jie kviesti nebuvo, kadangi nusprendėme, jog ir paiiseti prieš kelionę butina, o pagaliau ir su savo giminėmis pasimatyti; žinojome, kad išskrenda atgal į Lietuvą p. Landsbergiai jau sausio 2 dieną.

Sunku suprasti korespondentės teigimą, kad V. Landsbergis esą netaktiškai pasielgė, nedalyvaudamas Naujų metų baliuje, ar čia atostogavęs.

Mano manymu, dauguma Australijos lietuvių džiaugėsi ir įvertino Vytauto Landsbergio ir jo žmonos Gražinos vizitą į šį tolimą žemyną.

Su pagarba

V. Martišius

***

Gerb. Redaktoriau,

Perskaitę 1-2 – me "Mūsų Pastogės" numeryje aprašymą apie Adelaidės dainos ir literaturos popietę, visa eilė Adelaidės lietuvių, radijo programos klausytojų kreipėsi, klausdami nuo kada Adelaidėje pasikeitė radijo programos vadovybė, kad V. Baltutis pristatomas, kaip "lietuviškos radijo valandėlės vedėjas".

Kadangi panašių teigimų teko matyti ir Lietuvos bei Kanados lietuvių spaudoje, jaučiu pareigą informuoti apie Adelaidės lietuvių radijo programą ir jos vadovybę.

Adelaidėje radijo programos lietuvių kalba yra transliuojamos šeštadieniais, 9 val. ryto, per radijo stotį 5EBI – FM ir trunka 57 minutes. 5EBI stotis (Ethnic Broadcasters Incorporated) veikia nepriklausomai nuo SBS. Joje programas savo kalba turi virš 40 tautybių. Programas paruošia ir už jų turinį atsako kiekvienos tautybės radijo komitetai, kurie turi buti periodiškai perrenkami. Komitetų nariai už savo darbą jokio atlyginimo negauna. Už programų laiką radijo stočiai turime apmokėti, nes valstybės parama, palyginus su SBS, yra mikroskopinė.

Dabartinį ALB Adelaidės lietuvių radijo komitetą sudaro: pirmininkas ir lietuvių atstovas, EBI narys, Leonas Gerulaitis; sekretorė ir lietuvių atstovė, EBI narė, Janina Vaboliene; narys, technikinis darbuotojas Stepas Gusčia; narys, technikinis darbuotojas Augis Zamoiskis; narys, technikinis darbuotojas Jonas Rupinskas.

Programas jau dešimti metai paruošia ir perduoda Leonas Gerulaitis ir Janina Vaboliene, kartais dalyvauja ir pakviesti prelegentai. Komiteto pirmininkas kiekvienais metais padaro pranešimą apie metų darbą ir finansinę padėtį ALB Adelaidės apylinkės metiniame susirinkime ir komitetas perrenkamas sekantiems metams.

V. Baltutis į radijo komitetą neįeina nuo 1983 metų, tačiau, kaip ir keletas kitų, pakviestas retkarčiais paruošia dalį programos.

"Valandėlės vedėjo" Adelaidėje išvis nėra.

Su pagarba

Leonas Gerulaitis
ALB Adelaidės lietuvių
radijo komitetó pirmininkas

* * *

Perskaitęs straipsnį, išspausdintą "Mūsų Pastogės" 7 numeryje, į Adelaidės radijo valandėlės vedėjo pareigų neteisingą nurodymą reagavo ir pats V. Baltutis, praneśdamas, kad jis nėra lietuviškos radijo valandėlės vedėjas.

Suinteresuotų atsiprašome.

Red.

***

Gerb. Redaktoriau,

Septintame "Mūsų Pastogės" numeryje buvo aprašyta dr. Violeta Maksvytytė – Braach.

Straipsnyje buvo klaidingai nurodytas dr. Violetos Maksvytytės – Braach gautas mokslinis laipsnis. Jai Sydnėjaus universitetas suteikė ne mokslo kandidatės, bet Ph.D. (filosofijos daktarės) laipsnį.

Mokslo kandidatų laipsniai yra suteikiami buvusios Sovietų Sąjungos universitetų. Nors piačiai pripažįstama, kad Ph. D. ir mokslo kandidato laipsniai maždaug yra lygiaverčiai, toks asmeninių pažiurų ar kaprizo pagrįstas mokslinio laipsnio, titulo, pakeitimas yra klaidingas, neteisėtas ir nepriimtinas, nes prasižengia su teisėtu universiteto autoritetu.

Gal Jusų korespondentui ir skaitytojams butų įdomu sužinoti, kad, mano žiniomis, ir Lietuvos universitetai planuoja pereiti prie Vakarų pasaulio mokslo laipsnių nomenklaturos.

Su pagarba

Dr. Danius Kairaitis

***

Gerb. Redaktoriau,

Visi džiaugėmės Sydnėjaus apylinkės valdybos suruoštu ir gražiai praėjusiu Vasario 16–sios minėjimu. Bet kuris renginys reikalauja daug darbo – kvietimas svečių, jų priėmimas. Tačiau kiek tai rupi kai kuriems musų bendruomenės nariams, kad šiems svečiams butų suteikta atitinkama pagarba ir patarnavimas?

Kaip Apylinkės valdybos narys buvau įpareigotas rezervuoti diplomatinio korpuso automobiliams pastatymo vietas. Paruošiau užrašus ir prieš pamaldas specialiai nuvažiavau prisegti tuos rezervavimo lapelius prie mašinų pastatymo aikštelių Lietuvių namų kieme. Atvažiavus į Lietuvių namus po pamaldų, tik vieną pavyko išprašyti iš užimtos vietos, visos kitos jau buvo užimtos musų tautiečių. Teliko tik stovėti lyjant lietui lauke ir fiziškai išsaugoti tą vieną likusią vietą atvykstantiems diplomatams. Mano paties ir kitų atvykusių svečių mašinas gavome statyti gatvėje net už graikų bažnyčios.

Štai kur ir pasibaigia kantrybė bei noras dirbti, kada bendruomenės nariai taip nesiskaitydami pamina po kojų tavo darbą ir pastangas. Norėtųsi tokius narius pavadinti ir daug stipresniais vardais, tačiau gal laikraštis nespausdins...

Antanas Kramilius

***

Gerb. Redaktoriau,

Tautiečius, Lietuvoje patyrusius penkiasdešimties metų okupaciją, trėmimus, Sibirą, kalėjimus ir panieki-nimą, manau, išeiviai neturėtų graudinti demokratijos nesupratimu, ar nesugebėjimu įvertinti demokratiją. (p. Laukaitienė, "Laiškai redakcijai", "M.P.", Nr.4).

Žinant iš kur kilo LDDP, pilnai suprantamas žmonių rupestis į kurią pusę dabar pasuks naujasis Seimas.

Gerb. p. Laukaitiene, Lietuva nepriklausomybės atstatymą paskelbė 1990 m. kovo 11 dieną, ir nuo tos dienos Nepriklausomoje Lietuvoje kiekvienas įsdrįso pasakyti ką nori. Išdrįso pasakyti ne tik savo artimiesiems, bet ir visam pasauliui.

Jusų teiginys: "Juk prieš porą metų nebutų išdrįsusi... net savo artimiesiems pasakyti ką dabar parašė ir pasirašė....", yra neteisingas.

Gaila, juk panašus pasisakymai "Mūsų Pastogėje" Lietuvoje gali sudaryti įspūdį, kad visi išeiviai mažai domisi tėvyne, nežino net pačių svarbiausių įvykių.

A. Giniunas

***

Gerb. Redaktoriau,

"Mūsų Pastogės" skaitytojai, kiek tai liečia mūsų tėvynę Lietuvą ir musų bendruomenę, yra įvairių nuomonių. Pageidaučiau, kad laikraštyje butų spausdinami ir skirtingi pasisakymai. Tuomet "Mūsų Pastogė" bus visų lietuvių skaitoma ir laukiama.

Linkėdamas sėkmės

S. Eimutis

***

Gerb. Redaktoriau,

Kreipiuosi į Jus su prašymu, tikėdamasi, kad man padėsit. Jusų laikraštyje norėčiau išspausdinti skelbimą. Mane verčia tai daryti nelengvos gyvenimo sąlygos.

Auginu tris vaikus, vienam iš jų 20 metų, kiti du dar mokosi. Vyras II grupės invalidas. Pensijos gauna 3.500 talonų, tai žemiau pragyvenimo lygio.

Vaikus noriu išleisti į mokslus, bet šiais laikais tai neįmanoma. Gal atsiras geraširdžių žmonių, kurie galėtų nors kuo padėti mums.

Pasilieku su viltim, ir iš anksto dėkoju. Mano adresas: Dalė Miniotienė, Skuodo rajonas, 5691 Lenkimai, Lietuva.

IEŠKO

Norėtume susirasti mamos pusbrolį Izganaitį Joną, Jono, gim. 1924 m. Šakių apskrityje, Bubleliu vaisčiaus Biliukiškių kaime. Jono tėvai – Jonas ir Antanina Izganaičiai. Jonas Izganaitis į užsienį išvyko karo metu. Po karo mamai buvo parašęs laišką, kuriame pasivadino Bernardu Matkevičium. Vėliau ryšys nutruko.

Ieško Monika Miščikaitė.

Žinančius prašome parašyti: R. Viltrakienei, Degutinės kaimas, Griškabudžio paštas, Šakių rajonas, Lietuva.

AUKOS „Mūsų Pastogei“

A. Norvilaitis	NSW	$15
J. Rakauskas	NT	$5
P. Armonas,	NSW	$15
C. Juozaitis	NSW	$15
T. Grincelis	ACT	$15
J. Miškinis	Qld.	$15
L. Bungarda	Vic.	$10
M. Antanaitienė	Vic.	$25
R. Gliaubertas	ACT	$5
A. Jančiauskas	Vic.	$5
J. Manikauskas	Vic.	$5
J. Gružauskas	Vic.	$15
K. J. Kemežys	ACT	$35
N. Volkas	Qld.	$15
E. Eskirtienė	Vic.	$15
S. Tamašauskas	Vic.	$10
Melbourno lietuvių moterų katalikių draugija	Vic.	$100
P. Antanaitis	NSW	$5
A. Griškauskas	NSW	$15
Sydnėjaus pensininkų klubas "Neringa"	NSW	$100
K. Grigas	NSW	$15

Nuoširdžiai dėkojame už aukas.

Red.

BENDRUOMENĖS DARBŲ BARUOSE

RINKOSI ŠAULIAI

Vasario 14 dieną Sydnėjaus lietuvių namuose įvyko Sydnėjaus Dariaus ir Girėno šaulių kuopos narių visuotinis susirinkimas, kurį pradėjo šaulių kuopos pirmininkas Stasys Pačėsa. Jis susirinkimui pateikė darbotvarkę; ją susirinkimas priėmė be pataisų. Susirinkimo pirmininku vienbalsiai buvo išrinktas šaulys Stasys Pačėsa. Pirmininkas sekretoriauti pakvietė šaulį P. Laurinaitį. Kadangi susirinkime narių nebuvo gausu, mandatų komisijos darbą sutiko atlikti prezidiumas.

Šaulių kuopos pirmininkas Stasys Pačėsa padarė platų pranešimą apie šaulių kuopos dviejų metų kadencijos veiklą. Revizijos komisijos aktą perskaitė šaulys P. Laurinaitis. Revizijos komisija šaulių kuopos valdybos darbą pagyrė ir visuotiniam narių susirinkimui pasiūlė pajamų – išlaidų apyskaitą patvirtinti. Apyskaita be diskusijų buvo patvirtinta.

Valdomųjų organų rinkimai:

1. Pusiau slaptu balsavimu šaulių kuopos pirmininku išrinktas Stasys Pačėsa.

2. Į šaulių kuopos valdybą išrinkti: Stasys Sauseris, P. Laurinaitis ir P. Dunda.

3. Revizijos komisija išrinkta iš J. Bimbos ir J. Gatavičiaus.

Klausimų ir sumanymų metu šaulių kuopos pirmininkas Stasys Pačėsa prašė šaulių buti drausmingais ir stengtis atlikti butinas šaulio pareigas, nelaukti šaulių kuopos valdybos raginimų, kad apsimokėti nario mokestį, taip bus išvengta bereikalingo darbo ir išlaidų. Susirinkimas nebuvo gausus, bet darbingas.

S.P.

***

* Prisimenant Sausio 13 – sios aukas, Sydnėjaus lietuviai sausio 24 dieną išklausė šv. Mišias. Mišios buvo laikomos St. Joachims bažnyčioje, jas laikė kun. P. Martūzas.

MŪSŲ MIRUSIEJI

MIRĖ LIUDAS SIMANAUSKAS

Vasario 17 dieną iš Sydnėjaus lietuvių Sodybos vėl atskriejo liūdna žinia. Tą dieną Sutherlando ligoninėje, sulaukęs 87 metų amžiaus, mirė Liudas Simanauskas.

L. Simanauskas gimė 1905 m. spalio 23 dieną, Lietuvoje. Kaip pasakojama, dirbo jis pasienio policijoje. Pokario metais iš Vokietijos DP stovyklų emigravo į Australiją, įsikūrė Hobarte. Ten gyveno ir visą eilę metų dirbo statybininku.

Velionis ilgą laiką buvo Hobarto apylinkės vaidybos pirmininku. Apie jo darbą "Lietuvių metraščio" II tome rašo A. Kantvilas: "... lietuviškam gyvenimui vadovavao L. Simanauskas. Jis, neieškodamas naujovių ar kokių įmantresnių išradimų, pagal nusistovėjusią tvarką laikėsi lietuviškų tradicijų..." Jam vadovaujant, vietos lietuvių kolonija Hobarte labai gražiai veikė.

1973 metais Liudas Simanauskas su žmona Žibute atsikėlė į lietuvių Sodybą Engadinėje. Jie buvo tada vieni iš pirmųjų Sodybos gyventojų. Čia gyveno, ir tik kelis paskutiniuosius metus jau nėjo Sodybos seniuno pareigų.

1983 metais mirė Simanausko žmona Žibutė, o neužilgo ir jo paties sveikata ėmė šlubuoti, vis rečiau ji bematydavome lietuviškuose renginiuose, ekskursijose.

Gedulingas pamaldas St. Joachims bažnyčioje, Lidcombe, vasario 19 dieną atlaikė kun. P. Martūzas. Krematoriume atsisveikinimo žodžius tarė Sydnėjaus lietuvių moterų socialinės globos draugijos pirmininkė Tamara Vingilienė, o sodybiečių vardu atsisveikino Veronika Petniūnienė.

Sydnėjuje liko velionio sunus. Sakoma, kad velionis savo palikimą testamentu yra paliekęs šv. Vincento draugijai.

Ilsėkis ramybėje. B.Ž.

A. † A. ONA ŠMITAITĖ–GUDAITIENĖ

Išvykdami iš namų, atsisveikinome su viltimi vėl susitikti, grįžti... Deja, pasaukti amžinybėn, nebegalime sugrįžti, paliekame šį pasaulį ir tik artimųjų atmintyje išliekame gyvi. Sunku yra skirtis su savo šeimos nariu, o ypač motina, kuri suteikė gyvybę, nemigos naktų išvarginta, augino dukras ir sunų. Augino su viltimi, kad gyvenimo kelyje jie visada bus pasiruošę sutikti visas kliutis, kad prisimins motinos tartus padrąsinančius žodžius.

Kiekvienas iškeliausime amžinybėn. Tačiau visa tai atrodo kažkur toli, už laiko ribų. Atsiskyrimas visada skaudus, paliekąs širdyje tuštumą, kurią vargu ar kas beužpildys?

Vasario 16 dieną atsisveikinome su Ona Šmitaite - Gudaitiene. Gimė Ona 1899 metų rugsėjo 18 dieną, gražiame Alvito kaime, netoli Vilkaviškio. Užaugusi, sujungė savo gyvenimą su Jurgiu Gudaičiu, kuris buvo valstybinis tarnautojas ir jaunai šeimai teko gyventi įvairiose Lietuvos vietovėse. Antrasis pasauiinis karas nubloškė Gudaičių šeimą Vokietijon, iš kur 1949 metais emigravo į Australiją. Nebuvo lengva jaunai šeimai vėl iš naujo pradėti gyvenimą naujame krašte. Pradžioje gyveno Perthe, vėliau persikėlė Adelaidėn, čia ir įsikūrė visam laikui. Visa šeima sunkiai dirbo, įsigijo namus - nuosavą pastogę. Augino tris dukras ir sūnų: Birutę, Aldoną, Ireną ir Algį.

Velionė buvo labai prisirišusi ir nepaprastai mylėjo savo šeimą. Nesigailėdama triuso, ji rupinosi, kad tik visi jos vaikai gražiai išaugtų, išeitų į gyvenimą, niekada nepamiršdami savo kilmės šaknų. Jos lukesčiai išsipildė. Visi vaikai suaugę sukurė lietuviškas šeimas. 1976 metais mirus vyrui, Ona liko viena, bet ne vieniša. Ja rupinosi ir priglaudė dukra, kitos mamą nuolat lankė. Sunus, dukros, anūkai ją mylėjo ir gerbė iki paskutinės jos gyvenimo valandos.

Kiek jėgos leido ji lankė lietuviškus renginius ir bažnyčią. Mėgo melstis lietuviškoje aplinkoje. Išgyvenusi gražų amžių, 93 metus, po trumpos ligos, ankstyvą vasario 12 - sios rytą Ona Gudaitienė amžinai užmerkė akis.

Vasario 16 velionės palaikai paskutiniam atsisveikinimui buvo atvežti į šv. Kazimiero lietuvių bažnyčią. Pamaldas atlaikė ir gražų pamokslą pasakė kun. J. Petraitis, primindamas, kad mirtis yra išvaduotoja iš vargingos žemiškos kelionės. Atsisveikinimo žodžius tarė V. Baltutis, o prie kapo duobės - J. Stačiunas. Po laidotuvių visi grįžo į Lietuvių katalikų centrą šermenims.

Ilsėkis Viešpaties ramybėje po ilgos žemiškos kelionės. VB

Vietoj Gėlių

Pagerbdami
A. † A. Majorą Antaną Kutką
„Mūsų Pastogei" skiriame $ 20
Pranas ir Vincenta Antanaičiai

❀❀❀

„Mūsų Pastogei" aukojo
Pagerbdami
Vytenio Šliogerio motiną
A. † A. Eleną Šliogerienę
„Mūsų Pastogei" aukojame $ 20
Pajauta ir Juhani Pullinen

Pagerbdami
A. † A. Maj. Antaną Kutką
„Mūsų Pastogei" aukojame $ 20
Elena ir Izidorius Jonaičiai

A. † A. Vytauto Sapkos
Vienų metų mirties sukakčiai paminėti
„Mūsų Pastogei" aukoju $ 20
Nijolė Sapkienė

Pagerbdami
A. † A. Eleną Šliogerienę
„Mūsų Pastogei" aukojame $ 20
Daiva ir Dan Bieri

Mylimai Motinai
A. † A. Elenai Šliogerienei
mirus, mielą Vytenį Šliogerį ir šeimą skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučia ir kartu liudi
LB Spaudos sąjungos valdyba,
"Musų Pastogės" personalas

Motinai
A. † A. Elenai Šliogerienei
mirus, mielą klubo narį Vytenį Šliogerį ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučia
Sydnėjaus lietuvių klubo valdyba

Mielai Mamai
A. † A. Elenai Šliogerienei
iškeliavus amžinybėn, bičiulį Vytenį Šliogerį ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame.
Danutė ir Jurgis Karpavičiai,
Valė Laukaitienė

A. † A. Elenai Šliogerienei
mirus tėvynėje, sunui Vyteniui Šliogeriui ir šeimai nuoširdžią užuojautą reiškia ir drauge liudi
Daiva, Dan ir Aistis Bieri,
Marija Labutienė

Mielam bičiuliui ir krikšto tėvui
A. † A. Vladui Jakučiui
mirus, jo dukrą Rasą, žentą Edį, anukus Andrių ir Joną, seserį Eleną Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liudime.
Meiliūnų šeima, Melbournas

Didžiai gerbiamam ir mielam musų tėvų ir musų bičiuliui,
Lietuvos konsulato darbų rėmėjui ir patarėjui
A. † A. Vladui Jakučiui
mirus, liudime ir užjaučiame Jo dukrą Rasą Lipšienę ir Jos šeimą.
Vida ir Algis Kabailai

A. † A. Vladui Jakučiui
mirus, dukrą Rasą Lipšienę ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liudime.
Melbourno lietuvių moterų socialinės globos draugija

Šviesaus atminimo tautiečiui - visuomenininkui
A. † A. Vladui Jakučiui
mirus, liudesyje likusią dukrą Rasą Lipšienę ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučia
Elena ir Izidorius Jonaičiai,
Rasa ir Jo Blansjaar,
Eglė ir John Garrick

A. † A. Onai Gudaitienei
mirus, giliai užjaučiame Birutę, Aldoną, Algį, Ireną, jų šeimas ir artimuosius.
Petronėlė Stankunienė
Virginija Percy.

A. † A. Liudui Simanauskui
mirus, sūnų Vytautą ir anukę Dainą nuoširdžiai užjaučia
Sydnėjaus lietuvių klubo valdyba

IR MUS PRISIMINĖ
Australijos lietuvių bendruomenės Spaudos sąjunga iš Viktorijos valstijoje gyvenusios
A. † A. Teresės Bikuličienės
paskutinės valios vykdytojų gavo "Mūsų Pastogei" skirto paliikimo dalį - 326,58 doi.
Šį paliikimą priimdama, Spaudos sąjungos vaidyba prisimena a.a. Teresę Bikuličienę su pagarba ir dėkingumu.

Informacija

SYDNĖJUJE

LIETUVIŠKŲ TRADICIJŲ RATELIS

ALB Sydnėjaus apylinkės valdybos narės Angelės Stasiunaitienės, savaitgalio mokyklėlės vedėjos Jadvygos Masiokienės ir lietuvių liaudies meno puoselėtojos Martinos Reisgienės iniciatyva, prie Apylinkės valdybos sudarytas pagalbinis komitetas, kuris rupinsis senųjų lietuvių liaudies tradicijų puoselėjimu ir perdavimu jaunesniajai kartai.

Komitetas jau pakvietė, ir toliau kvies lietuvių tautodailininkus, lietuviškų papročių žinovus parodyti, papasakoti ir pademonstruoti lietuvių liaudies meno kurinius, darbus, papasakoti apie lietuviškų švenčių tradicijas, papročius ir kt.

Ratelis nėra uždaro pobudžio, mielai kviečiame į jį visus lietuvių liaudies menu, papročiais ir tradicijomis besidominčius žmones. Ratelio užsiėmimai vyks visus metus, kas šeštadienį, savaitgalio mokyklėlės pamokų metu (išskyrus mokyklinių atostogų metą), tarp 11 - 1 val., Lietuvių namuose Bankstowne.

Jauni tėvai, atvežę vaikučius į pamokas, turi dvi valandas laisvo laiko. Kad jo nepraleisti veltui, tėvams bus gera proga susipažinti su savo tėvų ir senelių papročiais ir tradicijomis.

Pirmasis ratelio užsiėmimas įvyks kovo 6 dieną, šeštadienį, 11 val. ryto. Dienos užsiėmimų tema: "Velykiniai patiekalai ir jų gaminimas".

Kovo 13 d., šeštadienį, užsiėmimas bus tema: "Velykų stalas ir papročiai".

Kovo 20 d. - "Margučiai".

Tolimesnė šio ratelio užsiėmimų programa bus skelbiama "Mūsų Pastogėje", per radijo valandėlę, klubo skelbimų lentoje.

Ratelio koordinatorė

PADĖKA

Per Vasario 16 - sios minėjimą Sydnėjaus lietuvių bendruomenei aukojo:

po 20 dolerių - dr. V. Barkienė, O. Lėverienė, T. Vingilienė, P. Kaunas, K. Grigaliunas;

po 10 dolerių - A. Savickienė, P. Burokas, A. Giniunas, A. Brunkienė, O. Grosienė, J. Zinkus, J. Norvilaitienė, dr. A. Viliunas, V. Patašius, J. Grybas, M. Linas, dr. R. Zakarevičius, V. Augustinavičius, S. Skorulis, dr. G. Kazokienė, A. Jokantas, Z. Greutzmacher, A. Milašas, P. Kušleikienė;

po 5 dolerius - P. Laurinaitis, M. Radzevičienė, G. Stepanavick, P. Sakalauskas, M. Kavaliauskienė, V. Bukevičius, S. Kruklys, V. Šutas, J. A. Jūragis, V. Šliogeris, P. Donielienė, V. Petniunienė, E. Mensonas, A. Lingė, J. Kedys, J. Zakarauskas, P. Armonas, S. Pačėsa, J. Maksvytis, E. Lašaitis;

2 dolerius - O. Karkauskienė.

Nuoširdžiai dėkojame visiems aukojusiems.

J. Mickienė
ALB Sydnėjaus apylinkės vaidyba

ADELAIDĖJE

Adelaidės lietuvių sporto klubo "Vyčio" metinis - visuotinis susirinkimas įvyks balandžio 4 dieną, 2 val. po pietų Lietuvių namuose.

Susirinkimo darbotvarkėje:

1. Susirinkimo atidarymas.
2. Prezidiumo kvietimas.
3. Mandatų komisijos sudarymas.
4. Praėjusio metinio - visuotinio susirinkimo protokolo skaitymas.
5. Klubo pirmininko pranešimas.
6. Klubo iždininko pranešimas.
7. Apyiinkės kontrolės komisijos akto skaitymas.
8. Diskusijos dėl pranešimų ir veikios tvirtinimas.
9. Naujos valdybos rinkimai (iš penkių asmenų, pagal įstatų pakeitimo 23 paragrafą, iš 1985 m. susirinkimo nutarimo).
10. Klausimai ir sumanymai.
11. Susirinkimo uždarymas.

E. Taparauskas
Sp. klubo "Vyčio" sekretorius

AUKOS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDUI

Australijos lietuvių fondui aukojo:

100 dolerių - B. Viduolis (350), NSW;

50 dolerių - P. Donielienė (401), NSW.

A.a. Vladui Jakučiui Melbourne mirus, vietoje gėlių aukojo:

100 dolerių - J. ir J. Meiliunai (475), pagerbdami savo krikšto tėvą;

po 50 dolerių - A. ir B. Staugaičiai (440), J. ir S. Meiliūnai (1222);

40 dolerių - A. ir E. Šurnai (115);

30 dolerių - V. ir D. Simankevičiai (370);

25 dolerius - J. ir N. Meiliunai (360);

po 20 dolerių - Melbourno soc. globos moterų draugija (740), J. ir J. Žalkauskai (425), J. Mikštas (473), J. Šniras (480), G. ir D. Žemkalniai (215), A. ir A. Kesminai (305), V. ir A. Dumskiai (60), J. Grigaitienė (190), V. ir V. Aleknai (70), V. ir G. Ališauskai (1115);

po 10 dolerių - M. Sodaitienė (80), M. Antanaitienė (255), A. Kalvaitienė, O. Alekniene (994), J. ir B. Mikuliai (171), A. Ramanauskienė (214), A. ir J. Šimkai (85), R. Šemetas (340), Z. Zubras (593).

Dėkojame visiems aukojusiems.

V. Ališauskas
AL fondo iždininkas

PRANEŠIMAS

Prieš išvykstant į Australiją, buvau susitikęs su Lietuvos atsargos karininkų žurnalo "Kardas" redaktorium gerb. p. Antanu Martinioniu.

Jis perdavė man, kad nuvežčiau į Australiją, paskutinį "Kardo" numerį, o taip pat prašė jo vardu pakviesti visus Australijos lietuvius atsargos karininkus rašyti į "Kardo" žurnalą.

Jei atsiras pageidaujančių savo rašinius ar laiškus perduoti per mane, tai galite padaryti, rašydami adresu: Antanui Merkiui, 7 Fifth St., Ashbury, 2193 NSW. Tel. (02) 797 7574.

Gediminas Merkys
Buvusio Lietuvos ministro pirmininko Antano Merkio sunus

Didžiausia gintaro kolekcija Australijoje, importuota tiesiog iš mūsų dirbtuvės Lenkijoje

GINTARO PAPUOŠALAI

AMADEUS JEWELERY
3rd Floor, Rm. 8, 250 Pitt St., Sydney.
Tel 261 6715, Fax 261 5718
Atdara nuo 10.00 val. r. iki 2.00 p. p.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16 - 18 EAST TERRACE, BANKSTOWN. tel 708 1414

Kovo 28 d. (sekmadienį) 2.30 val. p. p.
Sydnėjaus Lietuvių klube ruošiamas
TURGUS.
Maloniai kviečiame tautiečius dalyvauti.
Jūsų laukia įdomūs laimikiai

BILIJARDO VARŽYBOS

Lietuvių klube vyksta ketvirtadieniais 7.30 val. v. Norintieji dalyvauti registruojasi klube, tel. 708 1414

Norintieji įsigyti „Žvelsos" ansamblio įdainuotas kasetes ir CD (Compact Disc) gali jas nusipirkti pas klubo vedėją.

STIPENDIJOS

A.a. biochemijos dr. Kazio Martinkaus (1953 - 1984) prisiminimui, 1985 metais jo tėvų, sesers ir artimųjų draugų yra įsteigtas stipendijos fondas, kuriuo gali pasinaudoti visi laisvojo pasaulio lietuviai studentai, siekiantys magistro arba daktaro laipsnio griežtųjų moksių, vėžio tyrimo, farmakologijos, biochemijos ir kt. sričių.

Dėl smulkesnes informacijos ar prašymų formų gavimo galima rašyti šiuo adresu: Kristina Martinkus, Dr. Kazys Martinkus Memorial Scholarship Fund, 7120 S. Richmond, Chicago, IL 60629, USA. Prašymų formos turi buti grąžintos iki 1993 m. gegužės mėn. 20 dienos.

Kristina Martinkutė

NORI SUSIRAŠINĖTI

Dvylikametė Jolita norėtų susirašinėti su Australijos vaikais. Rašyti: Jolitai Miliutei, Skuodo rajonas, Juodeikių 5691, Lietuva.

❄❄❄

Noriu mokyti vaikus lietuvių kalbos. Mano vardas Ina. Gimiau ir augau Lietuvoje. Turiu aukštąjį išsilavinimą, galiu dirbti su 6 - 10 metų amžiaus vaikais. Man 35 metai, išsiskyrusi, turiu mažą dukrą. Gyvenu Švedijoje. Galiu bendrauti lietuvių, anglų ir švedų kalbomis.

Mano adresas: Ina Varnaitė - Sjostrand, Fjaderharvsgatan 49, S-424 66 Angered, Sweden.

KELIAUJATE Į LIETUVĄ AR KITUS KRAŠTUS?

* Pagal jusų asmeninius pageidavimus planuojame keliones į Lietuvą ar kitus kraštus iš visų Australijos miestų.
* Rengiame grupines keliones į Marijos šventoves - Lurdą, Fatimą, Medjugorją ir Šventą žemę - Palestiną, Romą.
* Padedame jusų giminėms bei draugams pigiomis kainomis atvykti iš Lietuvos.
* Rupinamės kelionių draudimu. Darome specialią kelionės apdraudimo nuolaidą, jeigu keliauja šeima, draugai, t. y. grupė iš daugiau nei 4 asmenų.
* Teiraukitės apie kelionių kainas, kadangi jos dėl didelės oro linijų konkurencijos nuolat keičiasi.

SKAMBINKITE: dienos metu Moirai arba Tamarai:
tel. (03) 336 7700, faksas (03) 336 3033;

vakarais (tarp 7 - 11 val. vakaro) galite skambinti Henrikui Antanaičiui tel. (03) 857 8338.

ICT
International Community Travel
Licence No. 30746
3 Tanjil Court,
Keilor, Vic., 3036
A·F·T·A MEMBER

Mūsų Pastogė
AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.
Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga
Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: P. O. Box 550 Bankstown N. S. W. 2200.
Redaktorius Bronius Žalys. ❄❄❄ Redakcijos ir administracijos telefonas (02) 790 3233
Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Prenumerata metams $ 35 Užsienyje paprastu paštu $ 50 N. Zelandijoje oro paštu $ 65
Užsienyje oro paštu $ 90